

EUSKADI

— / —

Heu estat a EUSKADI?

¡Sí home, és aquell lloc d'on en parlen tant els diaris!

Ja veuràs, fulleja el d'avui i segur que gairebé tota una pàgina en parla.

Està de «moda».

Molt sovint, fent un pèl de broma, parlant d'Euskadi dic que me'n vaig a l'estranger. Cada cop que hi vaig em fa la sensació d'anar a l'estranger. És un altre país.

Així com CATALUNYA, mal que molts no ho vulguin admetre, és molt diferent de la resta de l'Estat espanyol, així també EUSKADI és ben diferent. Tant diferent, que entrar a la part alta de Navarra (Nafarroa en euskera) és un cop tan fort que et vénen ganes de veure si t'han fitxat el passaport.

No parlo en broma, no, si mai decidiu anar-hi, amb ganes de conèixer la gent amb profunditat, us n'adonareu de seguida.

El poble basc és en si, raça forta, noble i orgullosa de la terra on viu.

No vull parlar d'Euskadi com a geògraf, per explicar l'inexplicable verd i la frescor de l'aigua, ni com historiador per recordar el llarg trajecte identificador de la més profunda essència d'un poble, tampoc no sóc un lingüista per buscar les remotes arrels de la seva llengua, no, no puc parlar d'Euskadi de cap d'aquestes maneres.

Vull parlar d'Euskadi de la única manera que puc, com un viatger, amb els meus ulls, ulls que procuren veure-ho tot, conèixer més llocs i més gents, desitjós de parlar-hi ells i saber com són allà on no et poden enganyar: a casa seva.

Tampoc vull fer una guia de llocs, sinó només reflectir uns moments viscuts.

Avui s'inaugura una «pradera», degut a la modernització, no és un prat ple d'herba, sinó un espai com si diguéssim una plaça, asfaltat i preparat perquè hi tinguin lloc una sèrie d'actes típics.

El basc estima la força i els triomfs que ella proporciona.

Anem a veure què hi fan, som a ZARAUTZ, en un barri.

Hem arribat un xic tard i ens hem perdut l'exhibició dels «arrijasotsailes» que són els aixecadors de pedres, però just

en aquest moment comença el concurs de «soka-tira» (estirar la corda), hi ha sis equips de vuit estiradors cada un. Ens fixem especialment en dos dels equips i la gent que els compona.

En un d'ells hi ha dos o tres homes ja bastant grans, deuen rondar els cinquanta anys, però que de seguida es veu que estan carregats d'experiència. De l'altre ens crida sobretot l'atenció la joventut dels seus components, en especial la del primer de la cordada, quedem sobtats quan ens expliquen que encara no té divuit anys i pesa «només» cent quaranta quilos.

Els sis equips s'enfronten a dues estirades tots contra tots sense quasibé gens de temps per descansar.

El cel és ennegrit i no triga gaire a començar a ploure, els paraigües dels espectadors s'afanyen a sortir, però la prova no es suspèn.

La pluja es fa cada cop més forta, però ells continuen estirant, i fins i tot l'àrbitre i el seu ajudant continuen tossuts al peu del canó, aguantant tot el que caigui.

La majoria dels participants calcen una mena d'espardenyes dites «albarcas» i

porten la cintura cenyida per una apretada faixa.

La gent xiscla i crida animant els contendents, la pluja és ja tempestuosa i ells continuen estirant. Participa ara l'equip del xicot jove, els oponents semblen també prou forts i la lluita es presenta equilibrada.

Les cares dels estiradors demostren l'esforç i el sofriment, miren el cel i només es preocupen d'estirar, els corresponents entrenadors els animen a cau d'orella amb crits i en algun moment sembla que malediccions.

L'aigua els llisca per la cara i... oh!, de sobte els cent quaranta quilos han patinat i perdut peu, ¡perill per tot l'equip!, el jove no sabent què fer s'ha penjat a la corda de mans i peus, ¡ja que no pot estirar, que l'arrossequin!

Aplaudiments, ¡han guanyat!, s'abracen entre tots i el poble riu, la pluja ha retmès, la «soka-tira» s'acaba, el trofeu als guanyadors i la bota que corre tranquil·la, sense cap pressa, tant entre els victoriosos com entre els avui vençuts, és festa, ÉS UNA FESTA.

Josep Porcar i Pujadas

Llibres Catalans

LA BARCELONA HISTÒRICA I PINTORES-CA DELS DIES DE SERAFÍ PITARRA, de Josep M. Poblet (DOPESA). — La facúndia literària de Poblet és prou coneguda dels nostres lectors: biografies, història, viatges, comèdies, narracions, etc., en més d'una quarantena de llibres. Ara, en una voluminosa obra de quasi tres-centes pàgines ens fa viure el clima dels nostres avis i besavis, a través de la figura popular de l'època, Frederic Soler, també conegut per Serafí Pitarra. Els fets històrics, com la guerra d'Àfrica, les innovacions urbanístiques, l'Exposició de l'any 1888, la gent de teatre, la literatura, els costums i la política són narrats de manera amena i sempre tenint present la vida de Serafí Pitarra que transcorregué del 1838 al 1895. Remarquem els capítols que parlen de la Renaixença, de la primera República i de les festes de Carnestoltes. En poques paraules, es tracta d'una obra que interessa tant pel contingut com per la manera magis-

tral de fer-ho a través d'en Pitarra, la figura més popular de l'època.

LA CATEDRAL ROMÀNICA DE VIC, de Xavier Barral i Altet ARTESTUDI

Amb una edició de gran qualitat tipogràfica, fotogràfica i enquadernació Artestudi edicions ens presenta un dels testimonis romànics més importants de l'art romànic, malgrat les impacables vicissituds històriques i l'espoliació pròpia dels bàrbars. L'autor centra el tema exposant el marc històric de la formació dels primers edificis de la catedral, per donar després una visió completa del que fou durant el segle XI i el segle XII. Amb gran interès hem seguit els capítols on parla dels edificis annexos, com el campanar, el claustre, i el palau episcopal; quant al primer cal dir que es considera un dels més importants de l'època. Crec que Jordi Vigué aconsegueix amb el seu esforç extraordinari una obra quasi perfecta —es pot assolir alguna vegada la perfecció total?— de la Catalunya Romànica.

Foto *Battle*

Revelat de color fet per KODAK